

Skildring av Helsingborg

Återutgivning av text från 1868

En publikation från
e-boksbiblioteket.se

Skildring av Helsingborg.
Återutgivning av text från 1868

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-620-4

Copyright © 2020 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du veta mer om vad som på 1800-talet var "Sveriges vackraste småstad" - Helsingborg.

Den korta texten skildrar dess historia och några av de mest kända byggnaderna.

På den här tiden var utsikten över sundet fantastisk eftersom farvattnen var fyllda av segel- och ångfartyg.

Du får också veta mer om ett av landets mest anrika värdshus och hotell.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1868 i tidskriften "Nordiska taflor. Pittoreska utsigter från Sverge, Norge och Danmark. Tredje bandet" med rubriken "Helsingborg".

Texten och illustrationen publicerades anonymt.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Skildring av Helsingborg år 1868

Den här texten publicerades ursprungligen år 1868 i tidskriften "Nordiska taflor. Pittoreska utsigter från Sverige, Norge och Danmark. Tredje bandet" med rubriken "Helsingborg". Texten och illustrationen publicerades anonymt.

Redan sedan långt tillbaka har Helsingborg haft rykte för sig att vara Sveriges vackraste småstad; skalderna kalla det "Sundets perla", men det är utom all fråga, att man härvidlag närmast haft dess läge för ögonen. Man kan ej tänka på Helsingborg, utan att genast erinra sig den vackra utsigten öfver Sundet, det mörkblå vattnet med Kronoborg i bakgrunden, handelsflottorna ute på Kattegat, hela danska kusten, Helsingör, Marienlyst m. m. Det är likaledes obestridligt, att Malmö, hvarifrån man endast har en aning om Köbenhavn, eger ingenting af allt detta. Helsingborg är också ett alltför trefligt fönster; man kan sitta der hela dagen igenom, utan att tröttna vid att betrakta det rörliga lifvet utanför; endast att sitta och se på de hundrade förbiseglande skeppen ifrån alla världens nejder, de många raskt framilande ångfartygen och kryssande fiskarbåtarne är en högst angenäm sysselsättning.

Och likväl är Helsingborg en stad, hvarom det med sanning kan sägas, att den äfven sysselsätter sig med mycket annat, än att sitta vid sitt fönster hela Guds långa dagen och låta verlden passera förbi. Helsingborg är i sjelfva verket en af vårt lands idogaste städer och kan verkligen berömma sig af något mera än af den hänförande utsigten öfver Sundet. Det har framför allt sina backar; denna måleriska bakgrund af grönskande trädgårdar, som långsamt och terrassformigt upptorna sig till en ganska betydlig höjd, gör Helsingborg till en i sitt slag nästan enstaka företeelse. Sedd under försommaren, när de höga backarne prunka med syrenernas, guldregnets och fruktträdens skiftande färgprakt, visar sig staden för åskådarens öga såsom en tafla af förtrollande verkan. Deruppe på höjden står "Kärnan", det gamla, ärevördiga och röda tornet, hvars ålder professor Brunius ej med någon säkerhet lyckats angifva, men vid hvars murar fäster sig minnet af segerrikt tillbakaslagna fiender, af viktiga Herredags-möten, ja, af kungliga förmålningar. Under medeltiden var detta torn, omgivet af vallar och andra befästningsverk — tiden har för längesedan grusat dem, och plojen sedermera upprifvit jordmånen för gagneligare ändamål — det oaktadt i och för sig ett slott, en konungaborg, och har under sina lysande dagar inrymt månget hof, huru små och obetydliga rummen än förefalla oss. Uppgången är något obeqväm, ty trapporna äro här och der temligen skadade, och till öfversta våningen saknas nästan trappstegen; men sjelfva murarne tyckas vilja trotsa tiden, och de små privata försök, som då och då blifvit gjorda att härifrån förse sig med byggnadsmaterialier, hafva vanligtvis aflupit fruktlöst. Dylika försök äro numera helt och hållet förbjudna. Kärnan står under magistratens i Helsingborg allerrögsta uppsyn, och magistraten i Helsingborg är ej att leka med. Detta det starkaste

tornet — det räknar med fem våningar 104 fot i höjd, 52 fot i bredd och murarne hålla 15 fot i tjocklek — är allt hvad som återstår af den befästade borgen, som jemte de öfriga försvarsverken nedrefs 1680, och omkring hvilken staden förut anses hafva legat. Efter en inträffad eldsvåda flyttades Helsingborg 1425 af Erik XIII till den plats det nu intager. Synnerlig uppmärksamhet förtjenar den af professor Brunius restaurerade kyrkan, som i medeltiden var invigd åt Jungfru Maria, äfvensom hamnen, hvilkens anläggning kostat 200,000 R:dr Rmt. Dessutom har staden genom ett monument förvarat minnet af Carl Johans landstigning härstädes den 20 Oktober 1810.

Slutligen finnes der — Mollbergs hotell. Det ligger längst upp på höger hand, vid hörnet af torget och Storgatan samt är ett af den skandinaviska Nordens mest historiska värdshus. Man skulle ej så snart blifva färdig, om man ville försöka uppräknat alla de stora och märkvärdiga män (och damer!) som här legat öfver natten, för att följande morgon färdas öfver sundet eller fortsätta resan till Stockholm. Mollbergs hotell (ett gemytligt och backantiskt värdshusnamn!) har i vänliga armar inneslutit furstar och lorder, diplomater och violinspelare, marskalkar och profryttare, grefvinnor, sångerskor och dansöser; dess murar gömma mången intressant krönika, som beklagligtvis undgår offentligheten tillfölje af den orubbliga diskretion, som är murteglet egendomlig; men endast en helt anspråkslös, historisk "revue" af detta hotells många och celebra gäster under de sista femtio åren skulle erbjuda ett egendomligt intresse.

Planschen visar oss Helsingborgs torg en marknadsdag, då det derföre är belamradt med handelsstånd och uppfyllt af en böljande menniskomassa. Det är en af dessa dagar, då Helsingborg hvimlar såsom en myrstack, hvilket det eljest icke gör; men också gästar i dag

hela nejdens befolkning staden. Se, hvad lif och rörelse, hvad stoj och väsen på alla gator! Fröknar och tjensteflickor trängas om hvarandra, possessionater, köplystna fruar och bönder gå hvarandra i vägen, polisbetjenter och ficktjufvar mötas helt fredligt; från alla håll förnimmes ett virrvarr af toner ifrån alla möjliga orkestrar och teatrar: här är kautsjukmannen, här den stora tigern ifrån Hamburgerberg, här danserskor, här ett kosmorama, här den "den största damen i kristenheten"; der tutas och dunkas på trummor, der skrikes och hålles tal, och bondflickorna skratta, så att de måste hålla sig i sidan, under det bondpojkarne gapa, som om de ville sluka hela staden. Men deruppe på höjden står, allvarlig och nästan surmulen, Kärnan, försjunken i drömmar om gamla tider, och skådar med sex seklers förakt ned på denna barnsliga nutidens folkvandring, för hvilken hela den stora, stolta forntiden betyder mindre än en äkta havannacigarr af — Cimbritshamns kålblad.

Torget i Helsingborg.

Viktiga ord och personer

Brunius, Carl Georg.

[1792–1869] Konstnär, arkitekt och konsthistoriker som växte upp i ett av världens mest hållristningsrikaste områden, Tanum. Mest känd för sin bok "Försök till förklaringar öfver hållristningar" som kom 1868.

Cimbritshamn.

Äldre namn på Simrishamn i Skåne.

Erik XIII.

[ca 1382–1459] Svensk kung under flera perioder mellan 1396 och 1439 samt dessutom kung av Norge 1389–1442 och Danmark 1396–1439. Kallas i dag oftast Erik av Pommern.

Fot.

Längdmått. En fot motsvarar 29,6 cm.

Carl Johan.

[1763–1844] Fransk marskalk och kung av Sverige och Norge från 1818 till sin död 1844. Under hans tid vid makten genomfördes stora reformer bland annat inom bankväsendet, rösträtten och skolväsendet. Hans namn skrivs i dag Karl XIV Johan.

Kautsjuk.

Äldre namn på produkter från gummiträdet. Ordet kautschuk användes både om naturgummit, latex och om suddgummin.

Mollbergs hotell.

Ett hotell vid Stortorget i Helsingborg som har anor till 1300-talet. Hotellet fick sitt namn år 1802 då det köptes av sjömannen Peter Mollberg. Den nuvarande byggnaden stod färdig år 1902.

Possessionat.

Äldre ord för en godsägare eller patron.

Rdr rmt.

Valutaenhet. Enheten riksdaler riksmünt infördes 1855 och innebar en övergång till decimalsystemet. En riksdaler motsvarade 100 öre. Enheten ersatte det tidigare använda riksdaler specie, en riksdaler specie var värd fyra riksdaler riksmünt. Valutaenheten ersattes år 1873 med kronan.

*Nu kan du prenumerera på våra nya titlar via **patreon**.*

- *Du får en ny e-deckare i veckan.*
- *Du får tillgång till ett bibliotek med 50-100 titlar.*
- *Du får tillgång till massor av fakta och biografier.*

Mer info:

www.patreon.com/klassiskadeckare